

litin kunta/kaavoitus

Viite: Lausuntopyyntö 15.4.2025

Asia: Asemakaavan muutos ja laajennus OAS Ravilinnan etumaasto Kausala, litti

litin kunta on käynnistänyt asemakaavan muutos- ja laajennushakkeen Kausalassa. Suunnittelualue sijaitsee Ravilinnan etumaaston alueella ja rajautuu etelässä Kymmentiehen, idässä Hiihtäjänkaareen ja lännessä Ravilinnan alueen reunaan. Asemakaavoitettavan alueen rajausta tarkentuu kaavatyön aikana. Suunnittelualueen laajuus on n. 24 hehtaaria. Asemakaavan tavoitteena on asemaakavan muutos, jolla mahdollistetaan uusi koulurakennus sekä toimintaa palvelevat liikennealueet. Tavoitteena on suunnitteluratkaisu, jossa luontoarvot ja kaavataloudellinen tarkoituksenmukaisuus on huomioitu. Tavoitteena on myös alueen liikennejärjestelyjen parantaminen sekä kävelyn ja pyöräilyn ja muun kestävä kehityksen edistäminen.

Lahden museot/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu 14.4.2025 päivätystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettyä lausuntona seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnitelma-alueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojaamia muinaisjäännöksiä, mutta lähettyviltä samoilta korkeuksilta tunnetaan historiallisen ajan kohteita, kuten tervahautoja (esim. *Myllytöyry*, mj. rek. 1000027473). Museoverkon vinovalovarjosteessa on urheilukentän pohjois- ja itäpuolella havaittavissa kuoppia, jotka sopisivat piirteidensä perusteella historiallisen ajan tervahaudaksi tai hiilimiiluksi (ETRS89-TM35FIN: 6750934, 464785; 6750736, 465206; 6750963, 464746) - havainnot olisi syytä tarkistaa. Edellä esitetyn perusteella museo edellyttää asemakaavan muutosalueen tarkastusta/inventointia ja mahdollisten suojeltavien kohteiden huomioimista hankkeessa muinaismuistolain (295/1963) edellyttämällä tavalla. Koska kyse on lyhyehköstä/nopeasta tarkastuksesta, museo voi pyynnöstä suorittaa sen virkatyönään keväällä/kesällä 2025. Halutessaan tarkastuksen voi tilata myös ulkopuoliselta toimijalta. Lista arkeologisia kenttätöitä tarjoavista toimijoista löytyy Museoviraston internetsivulta kohdasta *Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen*.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta museolla ei ole kaavaluonnoksesta muuta huomautettavaa.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Suunnittelualueella sijaitseva Ravilinna on Pauli Korhosen 1940-luvulla suunnittelema alueen avainkohde, joka on ollut ravitoiminnassa vuodesta 1924 saakka. Rakennusta on laajennettu vuonna 1984 arkkitehti Lauri Soirasen suunnittelema liikuntahallilla. Ravilinna on Kausala Keskusta-alueen

osa-alueen asemakaavan muutoksessa (2013) merkitty suojelumerkinnällä sr. Kaavamääräyksen mukaan kyseessä on *historiallisesti arvokas ja kyläkuvan säilymisen kannalta tärkeä rakennus. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksen ulkonäön ominaispiirteet tulee säilyttää. Ennallistavat toimenpiteet ovat sallittuja. Muutoksista on neuvoteltava maakuntamuseon (nyk. alueellinen vastuumuseo) kanssa.* Kaava-alueen läheisyydessä sijaitseva A.I. Korhosen 1930-luvulla suunnittelema suojeltu Kausalan koulu sekä Ravilinna ja näiden väliin jäävä erillispientalojen alue kuuluvat Kausalan maakunnallisesti arvokkaaseen rakennetun kulttuuriympäristön alueeseen (MARY 2024) ja ovat yleiskaavassa varustettu sr-merkinnällä. Merkinnän mukaan kyseessä on *arvokas rakennetun kulttuuriympäristön alue, jonka ympäristöä muuttavissa toimissa on otettava huomioon vaikutukset paikallisesti- ja maakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriperintöön.*

Ravilinnan sr-suojelumerkinnän sekä yleiskaavan suojelumerkinnät tulee edellä mainituilta osilta täydentää kaava-aineistoon.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan kaavoituksen yhteydessä kootaan alueelle laaditut aiemmat selvitykset. Kaavatyön yhteydessä on tarpeen arvioida laadittujen selvitysten riittävyys ja ajantasaisuus sekä mahdollisen lisäselvityksen tai rakennusinventoinnin tarve. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaalle alueelle aiottu uudisrakentaminen edellyttää alueen arvojen kokonaisvaltaista tarkastelua sekä vaikutusten arviointia. Rakentamisen laadulle tulee asettaa vaatimuksia sen ympäristöön soveltumiseksi sekä tuottaa riittävästi visualisointimateriaalia kaavatyön tueksi.

Viitaten museon sähköpostitse 3.3.2025 antamaan kannanottoon, koulurakennuksen sijoituessa sähköpostin liitteen mukaiseen kohtaan Veteraanintien ja raviradan väliselle kaistaleelle, ja tässä lausunnossa mainittujen ehtojen täytyessä, ei museolla ole muuta huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Mikäli koulurakennuksen toteuttaminen edellyttää muistomerkin siirtoa, tulee asiasta olla yhteydessä museoon. Lahden museot kehottaa myös tutkimaan julkisen taiteen/prosenttiperiaatteen mahdollisuudet hankkeen yhteydessä.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

arkeologi Tomi Kuljukka

rakennustutkija

Sanni Hujanen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus